दैनिक

लुम्बिनी

निजी क्षेत्रबाट निरन्तर प्रकाशित पहिलो राष्ट्रिय दैनिक

वर्ष ३२ | अंक १९१ | बुटवल | २०७७ साउन १२ गते, सोमबार | नेपाल संवत् ११४० | Monday July 27, 2020 | पृष्ठ ४ | मूल्य रु. ६ मात्र | Lumbini

कोरोना जितेका पहिला संक्रमित कृष्ण पासवानको अनुभवः

गरिबी जस्तो भाइरस अरू छैन

जीवराज चालिसे

बुटवल

गत बुधबार रूपन्देहीका सबैभन्दा पहिलो कोरोना संक्रमित कृष्णकुमार पासवानको घरमा पुग्दा पिँढीमा बसिरहेका थिए । उनको पछाडि रहेको खटियाबाट 'हँह..हँह..' को चर्को आवाज आइरहेको थियो । त्यहाँ उनकी ५५ वर्षीय आमा सुतिरहेकी थिइन् । पाठेघरको क्यान्सरका कारण उनको पेट फूलिएको थियो । दुःख खप्न नसकेर बर्बराइरहेकी थिइन् ।

कृष्णकुमारको घर भन्नु नै मर्चवार क्षेत्रमा पर्ने कोटहिमाई गाउँपालिकाको पश्चिममा वडा नं. १ को पुर्नीहवामा एउटा पक्कीघरसँगै जोडिएको छाप्रो हो । पक्कीघर उनको काकाको हो । त्यसको भित्तामै जोडेर कृष्णका बुवाले पहिले नै एउटा छाप्रो बनाएका थिए । छाप्रोमा एउटा कोठा छ । कोठाको तीनतिर बाँस, अडहरको सिठा र खरलाई बाँधी बाहिरबाट माटोले लिपेर बनाइएका भित्ता छन् । एकतिर भने काकाको घरको पक्की भित्ता छ । कोठाको ठिक बाहिर खाली ठाउँ छ । बीचमा रहेको अर्को एउटा भित्ताले यो खाली ठाउँलाई दुई तिर पारेको छ । एकातिर खाना पकाउन भान्छा बनाइएको छ । अर्कोलाई पिँढी बनाइएको छ । 'बाबाले बनाएको छाप्रोमा म, आमा र दाइको परिवार बस्छौं । पिढीँमा रहेका दुई खटियामध्ये एउटामा दाइ र भाउजु सुत्छन् । अर्कामा आमा सुत्नुहुन्छ । म दाइका दुई छोरी र दुई छोरालाई लिएर खाना पकाउने ठाउँको भुईंमा नै सुत्छु,' उनी भन्छन्-'कहिलेकाँही बाबा बाँचिरहेका भए कहाँ सुत्थे होलान् भनेर दाइको सानो छोराले सोध्छ । तर, यस्ता प्रश्नको मसँग जवाफ नै हुँदैनन् । म चुपलागेर सुत् भन्छु । उ उता फर्केर सुत्छ ।'

कोरोना संक्रमण भएको पुष्टि हुनासाथै कृष्ण कुमारलाई बुटवल प्रादेशिक अस्पताल ल्याइयो भने उनका परिवारलाई माझगावाँको मर्चवार आदर्श माध्यमिक विद्यालयमा बनाइएको क्वारेन्टाइनमा

ल्याएर राखियो । क्वारेन्टाइनमा बस्न थालेदेखि नै कृष्णकुमार की ५५ वर्षीय आमाको पाठेघरबाट रगत बगिरहेको थियो । तर, एकातर्फ कान्छो छोरो आइसोलेसनमा अर्कोतर्फ पैसाको अभाव । उनले बगेको रगतलाई लुकाउन बाध्य भइन् ।

गत बुधबार दैनिक लुम्बिनी त्यहाँ पुग्दा कृष्णकी आमा पिढीँमा राखिएको एउटा खटियामा पल्टीरहेकी थिइन् । दुखाइले गर्दा उनले 'हह..हह..हह..' गरेको बाटैबाट सुन्न सकिन्थ्यो । उनको सिरानमा राखिएको एउटा टेबल फ्यान बेतोडले घुमीरहेको थियो । 'अंकलकोबाट ल्याएको फ्यान हो,' कृष्णले भने-'आमालाई केही नहुँदासम्म प्रयोग गर्न ल्याएका हौं ।'

आमाको गोडा मिच्दै उनी हामीसँग बोलिरहेका थिए । तर, आमाले बीचमा जोडले 'हँह..' गर्दा भने उनी एकछिन् रोकिन्छन् र फेरि सुरु गर्छन् ।

कृष्ण तीन वर्षको हुँदा नै उनका बाबुको मृत्यु भएको रहेछ । उनलाई मिर्गीको दृघ रोग थियो । जुन रोग अहिले कृष्णकुमारले बोकिरहेका रहेछन् ।

कृष्ण आफैले मिर्गीको नियमित औषधि खाइरहेका छन् । तर, कहिलेकाँही खान पाएनन् भने मुर्छा पर्छन् । होस्मा आउन कम्तीमा तीन घण्टा लाग्छ । 'त्यो समयमा मलाई केही थाहा नै हुँदैन । तर, औषधि भने निकै महँगो छ । कहिलेकाहीँ चाहेरपनि नियमीतरुपमा खान सक्दिन ।'-उनी भन्छन् ।

कृष्णलाई कोरोना अस्पतालमा लगेदेखि क्वारेन्टाइनमा बस्न थालेकी आमालाई त्यतीनै बेला क्यान्सरको लक्षण देखिएको थियो । 'तर लकडाउनका कारण हामीसँग बचत सकिएको थियो । उपचारका लागि पैसा थिएन । अनि सबैजना क्वारेन्टाइनमा र आइसोलेनमा थियौं ।'-उनले भने । क्वारेन्टाइनबाट निस्केपछि भने हजुरबुवाको नाममा रहेको तर आफ्नो भागमा परेको १० कठ्ठा जमिन धितो राखेर दुई लाख ८० हजार ऋण लिएर आमालाई उपचार गराउन कृष्ण र उनका दाइले भरतपुर क्यान्सर अस्पताल लगे ।

डाक्टरले क्यान्सर तेस्रो तहमा विकसित भएकाले उपचार नहुने भन्दै फर्काइदियो । 'हामीले यसभन्दा अगाडि आमालाई अस्पताल कहिले पनि लगेका थिएनौं । एकैपटक क्यान्सरको तेस्रो तहमा पुगेपछि लगेका थियौं,' उनले भने-'पैसा नहुँदा आमाले रोग देखाउनुभएन । पैसा नहुँदा हामीले रोग देखेनौं ।'

अस्पताल पुऱ्याउँदा क्यान्सर बढेर पाठेघरदेखि मृगौंला र मुत्रथैलीसम्म पुगिसकेको रहेछ । 'अब त अस्पतालले पनि फर्काइदियो ४/५ दिनलाई मात्रै बाँच्नुहोला जस्तो लाग्छ,' उनले भने-'बिहान उठ्दा गइसक्नुभयो कि भनेर हरेक दिन जाँच्छौं ।'

समस्या आमाको रोगको मात्र होइन । घरमा रहेका अन्य ६ जनाको भोकको पनि हो । क्वारेन्टाइनबाट फर्कदा घरमा खाने अन्न थिएन । त्यहाँ क्रियाशिल केही संस्थाहरुले ३० किलो चामल दिएका थिए । त्यसले अहिलेसम्म भोक धानीरहेको छ ।

'घरमा यस्तो अवस्था छ । गरिबीले मायालाई स्थान दिइरहेको छैन ।

» बाँकी ३ पेजमा

रञ्जनविरुद्धको मुद्दाको पुनरावलोकन हुने

बुटवल । आफ्नी श्रीमतीको हत्यामा दोषी ठहर भएका सशस्त्र प्रहरीका पूर्व डीआइजी रञ्जन कोइरालाको सजाय घटाउने गरी भएको सर्वोच्च अदालतको फैसलाको पुनरावलोकन हुने भएको छ ।

प्रतिवादी रञ्जन कोइराला समेत रहेको मुद्दामा सर्वोच्चबाट भएको फैसलाविरुद्ध महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयले दर्ता गरेको पुनरावलोकन निवेदनउपर सुनुवाई गर्दै आइतबार सर्वोच्च अदालतले अनुमति दिएको हो । आइतबार न्यायाधीशहरू बमकुमार श्रेष्ठ, प्रकाशकुमार ढुङ्गाना र कुमार रेग्मी सदस्य रहेको पूर्ण इजलासले मुद्दा पुनरावलोकनको अनुमति दिएको हो ।

सजाय कटौतीको फैसला प्रधानन्यायाधीश चोलेन्द्र शम्शेर जबरा र न्यायाधीश तेजबहादुर केसीको इजलासले गरेको थियो । चौतर्फी विरोधपछि सर्वोच्च अदालत आइतबार नै मुद्दाको पेशी राखी सुनुवाई गरेको हो ।

कोइराला जेलमुक्त भएकै दिन ८ साउनमा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयले त्यसलाई सर्वोच्च अदालतबाट स्थापित नजिर एवम् कानुनी सिद्धान्तको प्रतिकूल फैसला भएको भन्दै पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएको थियो ।

चोलेन्द्र समेतले गरेको फैसलामा मुलुकी ऐन अ.ब. १८८ नं. अनुसार सजाय घटाइएको छ । अ. ब. १८८ नं. बमोजिम सजाय घटाउनको लागि भवितव्य हो कि भन्ने न्यायाधीशलाई लागेमा राय व्यक्त गरी माथिल्लो अदालतमा पठाउनुपर्ने व्यवस्था छ । उक्त व्यवस्थाअनुसार सर्वोच्च अदालतले पनि सजाय घटाउन सक्ने भए पनि हाल लागू फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ १७ क नं. अनुसार सर्वोच्चले त्यसरी सजाय घटाउन सक्ने कानूनी व्यवस्था छैन । फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा १७ क मा रहेको व्यवस्था यस्तो छ : 'कम सजाय तोक्ने र राय पेश गर्ने : प्रचलित कानून बमोजिम जन्मकैद गर्नु पर्ने मुद्दाको अभियुक्तले कसूर गरेको कुरामा अदालतमा साबित भएको र मिसिल संलग्न प्रमाणबाट त्यस्तो साबिती साँचो देखिएमा निजलाई जन्मकैदको सजाय दिंदा त्यस्तो कसूर गर्दाको परिस्थितिलाई विचार गर्दा न्यायको रोहमा बढी पर्ने भई न्यायाधीशले घटी सजाय गर्न उपयुक्त देखेमा सोको कारण खुलाई रायसहितको फैसला गर्न सक्नेछ ।'

पछिल्लो फैसलामा कोइरालालाई सजाय छुट दिनु पछाडि मानिएको आधारमा घटना 'आवेगमा आई उठेको रिसबाट' भन्ने उल्लेख गरिएकोमा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयले त्यसलाई त्रुटिपूर्ण बताएको छ । उसले 'मनसायपूर्वक कर्तव्यपूर्वक मारेको' बताउँदै त्यसपछाडि तारा रेग्मीको सहयोगी भूमिका र मकवानपुरको मेत्राङ भन्ने स्थानमा शवको भौतिक उपस्थितिलाई निमिट्यान्न पार्ने 'योजनामुताबिक लास दबाउन, छिपाउन एकपछि अर्को योजनाबद्ध आपराधिक कार्य गरेको देखिने' उल्लेख छ ।

त्यसैगरी घटनाको समयमा कोइराला सशस्त्र प्रहरी बलको प्रहरी नायब महानिरीक्षक रहेकोले त्यस्तो उच्च सार्वजनिक पद धारण गर्ने व्यक्तिलाई आकर्षित नै नहुने कानूनको प्रयोग गरेर सजाय कम गर्न लगाइएको राय त्रुटिपूर्ण रहेको उल्लेख छ । त्यसमा सर्वोच्चकै यसअधिको नजिर, सजाय घटाउन प्रयोग भएको कानुन र न्यायाधीशले प्रयोग गर्न सक्ने तजबिजी अधिकारको त्रुटिपूर्ण प्रयोग गरिएको समेत उल्लेख छ ।

करिब आठ वर्षअघि आफ्नै श्रीमती गीता ढकालको हत्या गरेर लासलाई टुक्राटुक्रा पारी काठमाडौंबाट मकवानपुरको जङ्गलमा पुऱ्याएर जलाएको कसुरमा रञ्जन कोइरालालाई जिल्ला र पुनरावेदन अदालत सर्वस्वसहित जन्मकैद फैसला गरेका थिए । तर सर्वोच्चको पछिल्लो आदेशमा कोइरालालाई आठ वर्ष ६ महिना मात्र कैद सजाय गर्ने निर्णय सुनाइएको थियो ।

अर्की प्रतिवादी तारा रेग्मीसँग कोइरालाको प्रेम सम्बन्ध रहेको पनि यसअघि नै सार्वजनिक भइसकेको छ ।

चल्न थाले सवारी

बुटवल । रुपन्देहीमा यातायात व्यवसायीले सार्वजनिक सवारी सञ्चालन गर्न थालेका छन् । लकडाउनपछि पनि सुरक्षाको कारण देखाउँदै सवारी नचलाएका व्यवसायीले पहिलो समय भने विभिन्न रुटमा यातायात सञ्चालन गरेका छन् ।

२२ सय बस रहेको पश्चिम नेपाल बस व्यवसायी प्रालिले विभिन्न रुटमा सवारी साधन चलाउन सुरु गरेको छ । सरकारले दुरी कायम गरी यात्रु राखेर, स्वास्थ्य सुरक्षाको व्यवस्था गरी ४० प्रतिशत बढी भाडा लिएर यातायात चलाउन अनुमति दिएपनि यातायात व्यवसायी महासंघ र यस क्षेत्रको पश्चिम नेपाल बस व्यवसायी प्रालिले आनाकानी गर्दै आएका थिए । तर, यसअघि सवारी चलाउँदा आइपर्ने जोखिम र व्यवसायीका समस्याहरुबारेमा प्रदेश सरकारसँग छलफल भएपछि भने पश्चिम नेपाल बस व्यवसायी प्रालिले समेत सवारी सञ्चालन गर्न थालेको छ ।

यसअघि नै रुपन्देहीमा लुम्बिनी मेट्रोसिटीले गाडी चलाएको थियो । गत बिहीबारदेखि यातायात व्यवसायी महासंघले आफ्ना बस सञ्चालन गर्ने निर्णय गरेपनि पश्चिम नेपालले ढिला गरी शनिबारबाट मात्र गाडी चलाएको हो । अहिले बुटवलबाट भैरहवा, सालझण्डी र बर्दघाटसम्म गाडी सञ्चालन गरेको पश्चिम नेपाल बस व्यवसायी प्रालिका अध्यक्ष दधिराम खरेलले बताए । 'सरकारले तोकेको मापदण्डअनुसार सामाजिक दूरी पालना गरेर सवारी चलाएका छौं ।'-उनले भने ।

खरेलले बाहिरी जिल्लाबाट आउने यात्रुहरु महंगो भाडा तिरेर गाडी रिजर्ब गरेर आउनुपरेको भन्दै लामो दूरीको समेत बस सञ्चालन भएमा यात्रुलाई पनि सहज हुने बताए ।

सामुदायिक विद्यालय सुधार अभियानमा सैनामैना

सबै सामुदायिक विद्यालयलाई फिल्टर र सेनेटरी प्याड

सैनामैना । सैनामैना नगरपालिकाले नगरभित्रको सबै सामुदायिक विद्यालयहरूलाई उच्चस्तरको तातो चिसो आउने प्रविधिको फिल्टर र सेनेटरी प्याड वितरण गरेको छ । नगरपालिकाले प्राथमिकतामा राखी विद्यालयहरूमा अति आवश्यक उच्चस्तरको फिल्टर र छात्रा, महिला शिक्षक तथा महिला कर्मचारीको लागि आवश्यक सेनेटरी प्याड वितरण गरेको हो ।

सबै विद्यालयलाई उपलब्ध गराउने उद्देश्य अनुरूप हाल ६६ लाख ६० हजार लागतमा उच्च प्रविधिको फिल्टर, सेनेटरी प्याड र भेडिङ्ग मेशीन खरिद गरी विद्यालयलाई उपलब्ध गराइएको सैनामैना नगरपालिकाले जनाएको छ । पानीका कारण संक्रमण नहोस् भन्ने उद्देश्यले सबै सामुदायिक विद्यालयमा फ्रिज जडान भएको उच्च प्रविधिको फिल्टर उपलब्ध गराइएको सैनामैनाका नगर प्रमुख चित्रबहादुर कार्कीले बताए । नेपाल सरकारको नीतिअनुसार सबै विद्यालयमा छात्रा तथा महिला कर्माचारीलाई आवश्यक पर्ने सेनेटरी प्याड र भेन्डीङ्ग मेसिन खरिद गरी उपलब्ध गराइएको समेत प्रमुख कार्कीले बताए ।

महिला कर्मचारी तथा विद्यालयका छात्राहरू महिनावारी भएको बेलामा कुनै समस्या नहोस् र सामान्य अवस्थामा जस्तै कार्य गर्न सकुन भन्ने उद्देश्यले सेनेटरी प्याड उपलब्ध गराइएको कार्कीले बताए । सबै कार्यालयहरूमा आधारभूत स्वास्थ्य सुरक्षा प्रदान गरेर मात्र सञ्चालन गर्नु पर्नेमा प्रमुख कार्कीले जोड दिए । नगरका भित्रका आधारभूत विद्यालयलाई ५० लिटर क्षमताको र माध्यमिक विद्यालयलाई २०० लिटर क्षमताको उच्चस्तरको चिसो पानी आउने प्रविधिको फिल्टर उपलब्ध गाराइएको सैनामैनाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत टेकराज पन्थीले बताए । सबै सामुदायिक विद्यालयहरूलाई वर्ष भरी पुग्ने गरी सेनेटरी प्याड उपलब्ध गराइएको सैनामैनाका शिक्षा शाखा प्रमुख हेमराज अर्यालले बताए । छात्राहरू महिनावारीको समयमा पनि सहज रूपले अध्ययनमा सहभागी हुन भन्ने उद्देश्यले सेनेटरी प्याड उपलब्ध गराइएको समेत शिक्षा शाखा प्रमुख अर्यालले बताए ।

» बाँकी ३ पेजमा

नोबेल कोरोना भाइरस (COVID-19) सामान्य रुघा खोकी भन्दा जटिल संक्रमण हो । हालसम्म यसको उपचारको लागि औषधि पत्ता नलागेकोले यसबाट सतर्क हुनु नै उत्तम उपाय हो ।

यसबाट बच्ने उत्तम उपायहरुः

कुनै पनि व्यक्ति, वस्तु र सामान छुनु पहिले र पछि साबुन पानीले राम्रोसँग हात धुने, आवश्यक रुपमा घर बाहिर र भिडभाडमा नजाने, खोक्दा र हाछ्यो गर्दा नाक र मुख कुहिनोले छोप्ने, कुनै पनि व्यक्तिसँग ३ फिटको दुरी कायम गर्ने, जंगली तथा घरपालुवा पशुपन्छीसँगको असुरक्षित सम्पर्कबाट टाढा बस्ने, सकेसम्म पशुजन्य मासु नखाने, ज्वरो, रुघा र खोकी तथा श्वासप्रश्वासमा समस्या आएमा चिकित्सकसँग परामर्श लिने, कसैले गलत सूचना प्रभाव गरेको तथा अत्यावश्यकीय वस्तु जम्मा खोरी, कालोबजारी तथा लुकाई राखेको थाहा भएमा ११३७ मा सम्पर्क गरी जानकारी गराउने ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

सम्पादकीय

बढ्दो नदीनाला दोहन र मौन स्थानीय सरकार

नदीजन्य वस्तुको राजस्व संकलनदेखि नदीनाला नियन्त्रणको जिम्मेवारी स्थानीय सरकारलाई दिइएको छ। दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप निश्चित मापदण्ड पालना गरेर नदीजन्य वस्तु निकाल्नुपर्ने हुन्छ। तर पछिल्लो समय कानूनको बर्खिलाफमा गएर नदीनाला उत्खनन् गर्ने गरिएको छ। स्याङ्जा, रूपन्देही, कपिलवस्तु, दाङलगायतका जिल्लामा नदीजन्य वस्तु उत्खनन् गर्ने गरिएको छ। प्रदेश ५ को उद्योग तथा वातावरण समितिले केही समय अघि गरेको अनुगमनका क्रममा नदीजन्य पदार्थमा चरम दोहन भएको भेटिएको थियो।

विकास निर्माणका लागि नदीजन्य निकाल्नु स्वाभाविक हो। वातावरणीय पक्षलाई ख्याल गरेर ढुंगा, गिट्टी, बालुवा निकाल्नु पर्दछ। भविष्यमा विकराल समस्या नआउने गरी यी पदार्थ निकालिनु पर्ने हो। असार, साउन र भदौमा भने वर्षा हुने भएकाले नदीनाला उत्खनन् गर्न नपाइने कानूनी व्यवस्था छ। कानूनमै जेठ मसान्तपछि उत्खनन् गर्न नपाइने उल्लेख छ। तर कतिपय ठाउँमा कानूनी प्रावधान लत्याउँदै नदीनालाजन्य पदार्थ उत्खनन् हुने गरेको छ। नदीनाला संरक्षण र भोगचलन गर्ने अधिकार स्थानीय सरकारलाई दिइएकोमा उनीहरूले अधिकारको दुरूपयोग गर्ने गरेका छन्। नदी तथा खोलाबाट नदीजन्य पदार्थको चोरी निकासी समेत भइरहेको छ। स्थानीय सरकारले निगरानी र भोगचलन गर्न पाउने अधिकारलाई दुरूपयोग गरेका छन्।

प्राकृतिक स्रोत, साधनको संरक्षण गर्नु स्थानीय सरकारहरूको कर्तव्य हो। त्यस्ता पदार्थहरूको उत्खनन् तथा वितरण गर्दा वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनका शर्त बमोजिम नदीजन्य पदार्थहरूको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने हुन्छ। नदीजन्य पदार्थको चोरी, उत्खनन् तथा निकासीलाई निरूत्साहित गर्ने दायित्व स्थानीय सरकारहरूको हो। नदीजन्य पदार्थको उत्खनन्/संकलन, वितरण तथा ओसार पसार गर्दा वातावरण मैत्री व्यवहार भए नभएको अनुगमन गर्ने काम पनि स्थानीय सरकारहरूकै हो। तर विडम्बना यति महत्वपूर्ण दायित्वबाट पन्छिएर स्थानीय सरकारहरूले नदीजन्य पदार्थ दोहनलाई प्रसय दिइरहेका छन्।

अर्कोतर्फ व्यवहारतः जनप्रतिनिधि ठेकेदारको प्रभावमा परेको जस्तो देखिन्छ। भलै उनीहरूले अनुचित लाभ लिएका नहोउन तर दोहन रोक्न अनुगमनसम्म पनि गरेका छैनन्। अनुगमन भइहाले पनि कर्मकाण्डी रूपमा टुंगिन्छ। लकडाउनको समयमा झन् बढी दोहन भएको छ। प्रहरी प्रशासनको पनि खासै सक्रियता देखिदैन। यसरी जथाभावी दोहन गर्ने र नियमनकारी निकाय मौन रहने हो भने भावी पुस्ताले ठूलो संकट भोग्नुपर्ने छ। तसर्थ स्थानीय सरकारहरूले कानूनी शासनको अनुभूति दिलाउन अवैध दोहनलाई रोक्नै पर्दछ।

५४ औं रक्तसञ्चार दिवस

कृष्ण चौहान क्षेत्री

एक स्वस्थ मानिसको शरीरबाट निकालिएको रगत र रक्ततत्त्वलाई विभिन्न रोग परीक्षण गरि,रगतको आवश्यक्ता परेको बिरामीलाई रगत चढाउनुलाई रक्तसञ्चार भनिन्छ। विश्वमा रक्तसञ्चार सेवाको ईतिहास झण्डै चार सय वर्ष पुरानो छ। मानव शरीर चिकित्सा विज्ञानमा रक्तसञ्चारको महत्वपूर्ण भूमिका मानिन्छ। १६१६ मा वैज्ञानिक डा.विलियम हार्वेले मानव जातिलगायत सम्पूर्ण प्राणीहरूमा रक्तसञ्चार हुन्छ भन्ने तथ्य पत्ता लगाएका हुन्। सन १६६५ मा डा.रिचार्ड लोबेरले एउटा कुकुरको रगत अर्को कुकुरमा सफल सञ्चार गराएका थिए।त्यसपछि जनावरको रगत मानव शरीरमा सञ्चार गर्ने क्रममा मानिसको मृत्यु भयो। यसबाट अन्य प्राणीको रगत मानव शरीरमा सञ्चार हुँदैन भन्ने तथ्य पत्ता लागेको हो। सन १८१८ मा डा.जेम्स ब्लेण्डेलले मानव शरीरको रगत अर्को मानवमा सञ्चार गर्न सकिन्छ भन्ने तथ्य पत्ता लगाएका हुन्। सन १९०१ मा डा.कार्ल लेडेस्टेनरले नाम गरेका अष्ट्रियाका वैज्ञानिकले मानव शरीरमा सञ्चार भैरहने रगतको समूह पत्ता लगाए। ए,ओ र बि रक्त समूह हुन्छ भनेर मानव शरीरमा हुने रगतको रक्त समूह पत्ता लगाए। यसले चिकित्सा विज्ञानमा महत्त्वपूर्ण उपलब्धि भएको छ।

सन १९१४ मा बेल्जियमका डा.हस्टिनले मानव शरीरबाट निकालिएको रगतलाई आवश्यक तरल पदार्थ राखि निश्चित दिनसम्म सुरक्षित रहने गरी बोत्तलमा राख्न सकिने तथ्य सार्वजनिक गरेका थिए। सन १९३० मा डा.कार्ल लेण्डेस्टेनरलाई नोवेल पुरस्कारबाट सम्मानित गरेका थिए। मानव रगतमा ए,ओ र बि रक्त समुह हुन्छ भन्ने महत्त्वपूर्ण तथ्य पत्ता लगाएकोले उनलाई सम्मानित गरेको हो। विश्व स्वास्थ्य संगठनले तिनै कार्ल लैण्डेस्टेनरको जन्मदिन १४ जुनलाई सन २००४ बाट विश्व रक्तदाता दिवसको रूपमा मनाउने निर्णय गरेको हो। हरेक वर्ष १४ जुन विश्वभरि रक्तदातालाई सम्मान गर्ने दिवसको रूपमा मनाउँदै आइएको छ। सन १९३२ मा एशियाका डा.एन्डी बाग्दासरावले बोत्तलमा राखिएको रगतलाई ४ डिग्री सेन्टिग्रेड तापक्रममा २१ दिनसम्म सुरक्षित राख्न सकिने तथ्य पत्ता लगाए। उनले यो प्रविधिको विकास गरे। सन १९३६ मा क्यानाडाका डा.नर्मल बेश्युनले स्पेनको म्याड्रिड शहरमा विश्वको पहिलो ब्लड बैंक स्थापना गरेका हुन्। सन १९४० मा डा.कार्ल लैण्डेस्टेनर र डा.एलेक्जेण्डरको संयुक्त अध्यनबाट मानव रगतमा आर.एच.(नेगेटिभ र पोजिटिभ)समूह पत्ता लगाए। मानव शरीरमा हुने रगतको ए,बि र ओ समूहसंगै आर.एच.समूह चिकित्सा विज्ञानमा सवैभन्दा महत्त्वपूर्ण उपलब्धि मानिन्छ। बिरामी मानिसको उपचारमा रक्त समूहको आधारमा सम्भव भएको हो। सन १९४२ मा कोलकातामा भारतको पहिलो ब्लड बैंक स्थापना भएको हो।

नेपालमा वि.सं.२०२०चैत्र २० गते नेपाल रेडक्रस सोसाईटीको स्थापना भएको थियो। नेपाल रेडक्रस सोसाईटीको स्थापना भएको तीन वर्षपछि वि.सं.२०२३ श्रावण १२गते वीर अस्पतालको एउटा सानो कोठामा पहिलो ब्लड बैंक स्थापना भएको हो। लक्ष्मी ब्लड बैंक नामाकरण गरिएको सो बैंकले पहिलो वर्ष एक सय ५७ युनिट रगत जम्मागरी आवश्यक बिरामीलाई उपलब्ध गराएको थियो। १ सय १० युनिट रगत पेशेवर रक्तदाताबाट(रगत बेच्ने भरियाहरू),३२ युनिट बिरामीका आफन्तहरूबाट,१५ युनिट मात्र स्वयंसेवी रक्तदाताबाट रगत जम्मा गरि बिरामीलाई वितरण गरीएको थियो। यसरी नेपालमा औपचारिक रूपमा रक्ततसञ्चार सुरु भएको मिति श्रावण १२ लाई हरेक वर्ष नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले रक्तसञ्चार दिवसको रूपमा कार्यक्रम गर्दै मनाउँदै आइरहेको छ। नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले क्रमिक रूपमा आफ्नो क्षमता विस्तार गरि हालसम्म साविकको ७३ जिल्लाको एक सय आठ स्थानबाट रगत व्यवस्थापन गर्दै आएको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/ ७७ मा नेपाल भरिका ब्लड बैंकबाट झण्डै चार लाख युनिट रगत तथा रक्ततत्व बिरामीलाई उपलब्ध गराएको छ।

प्रारम्भमा रगत बेच्ने पेशेवर व्यक्तिहरूबाट रगत संकलन गरिन्थ्यो। थुप्रै भरियाहरूले पैसा लिएर रगत बिक्री गर्थे। वि.सं.२०४० मा तत्कालिन सरकारले रगतको बेचबिखन पूर्णतया अवैध घोषणा गरेपछि स्वयंसेवी रक्तदाताहरूको संख्यामा उल्लेख्य वृद्धि हुँदै आएको छ। विश्व स्वास्थ्य संगठनले सन २०२० सम्म शतप्रतिशत स्वयंसेवी रक्तदान गर्ने उद्देश्य बमोजिम हरेक देशले स्वयंसेवी रक्तदाताहरूलाई उत्प्रेरित गर्दै आएका छन्। वि.सं.२०४८ चैत्र २४ गतेबाट मन्त्रिपरिषद्को निर्णयअनुसार रक्त संकलन र वितरणको एकल जिम्मेवारी नेपाल रेडक्रस सोसाइटीलाई सुम्पिएको थियो। नेपाल रेडक्रस सोसाइटीअन्तर्गत केन्द्रीय रक्तसञ्चार केन्द्र काठमाडौंमा स्थापना गरिएको थियो र त्यस केन्द्रबाट आवश्यक सहयोग र नियन्त्रणमा देशभरी रक्तसञ्चार केन्द्र, रक्तसञ्चार ईकाई र ईमर्जेन्सी युनिटको रूपमा गठन भएका छ। चितवन, पोखरा, नेपालगञ्ज र विराटनगरमा क्षेत्रीय रक्तसञ्चार केन्दको रूपमा ब्लड बैंक सञ्चालन हुँदै आएको छ। बुटवल,धनगढी, धरानलगायत अन्य शहरहरूमा भएका रक्तसञ्चार सेवा केन्द्र धेरै रगत संकलन र वितरण हुने स्थान हुन्।

नेपालमा रक्तसञ्चार सेवाको इतिहास ५४ वर्ष पुगेको छ। नेपाल रेडक्रस सोसाइटी केन्द्रीय रक्तसञ्चार सेवा केन्द्रले आजको दिन अर्थात श्रावण १२ लाई रक्तसञ्चार दिवसको रूपमा मनाउँदै आएको छ। यस दिन प्रत्येक रक्तसञ्चार केन्द्रले आर्थिक वर्षभरि रगत संकलन र वितरण गरेको विवरण प्रस्तुत गर्ने, अत्याधिक रक्तदान गर्ने संघसंस्थालाई सम्मान गर्ने कार्यक्रम आयोजना गरिन्छ। तर यस वर्ष कोरोना भाइरस संक्रमणको कारणले गर्दा संघसंस्था सम्मान कार्यक्रम नहुने भएको छ।

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी एक अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक संस्था हो। यस संस्थाप्रति सम्पूर्ण संघसंस्था एवं सर्वसाधारण नागरिक, स्वयंसेवी रक्तदाताहरूको विश्वास रहेको छ। वास्तवमा यतिधेरै मात्रामा रगत रक्ततत्त्व संकलन एवं वितरण गर्नु धेरै नै चुनौतिपूर्ण कार्य हो। तर अहिले नेपाल रेडक्रस सोसाइटीलाई रगतको अत्याधिक मागलाई सहज व्यवस्थापन गर्न नसकेको आरोप लागेको छ। नेपाल रेडक्रस सोसाइटी आफ्नै विविध समस्यामा रूमलिंदै आएको छ।

सरकारले रक्तसञ्चार ऐन २०७१ जारी गरिसकेको छ। यस ऐनले रगत व्यवस्थापनमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटिको एकल जिम्मेवारी हटाएको छ। अब न्यूनतम ४० बेड सञ्चालन अनुमति पाएका अस्पताल एवं स्वास्थ संस्थाले न्यूनतम मापदण्ड पूरा गरी ब्लड बैंक संचालन गर्ने अनुमति पाउन सक्छन्। रक्तसञ्चार सेवा क्षेत्रमा अन्तर्राष्ट्रियस्तरको प्रविधि र मापदण्ड अनुसरण र विकसित गरि देशव्यापी रूपमा सबै केन्द्रहरूमा समानरूपले कार्यान्वयन गर्ने गरी नयाँ नीतिको व्यवस्था गरिएको हो। यस नीतिको प्रमुख उद्देश्य शतप्रतिशत स्वैच्छिक रक्तदान र सवस्थ रक्तदान हो। बिरामीलाई समयमै रगत रक्ततत्व व्यवस्थापन गरी उपचारमा सहयोग गर्ने समेत यसको उद्देश्य रहेको छ। नेपालको रक्तसञ्चार सेवा नियमनको लागि राष्ट्रिय रक्तसञ्चार व्युरो स्थापना गरिएको छ। यस व्युरोले हाल सञ्चालित सम्पूर्ण ब्लड बैंकलाई अनुगमन,नियमन र वार्षिक नविकरण गर्ने गर्दछ। साथै नयाँ ब्लड बैंक खोल्न चाहने संघसंस्थालाई निश्चित प्रक्रिया र आवश्यक मापदण्ड पुरा भए पश्चात् संचालन अनुमति दिने गर्दछ।

रक्तसञ्चार निती जारी भएपछि केही निजी अस्पतालहरूले समेत रक्तसञ्चार (ब्लड बैंक) केन्द्र सञ्चालन गर्दै आइरहेका छन्। यसबाट बिरामीलाई रगत व्यवस्था गर्न नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको विकल्प तयार भएको छ। रगत व्यवस्थापनमा केही सहजता भएको छ। निजीस्तरबाट सञ्चालित ब्लड बैंकहरूले रगत तथा रक्ततत्वको शुल्क अत्याधिक राखेर, रगत तथा रक्ततत्वको व्यापार गर्दै आइरहेका छन्। काठमाडौंमा रहेका केही नाम चलेका ग्रान्डी, मेडिसिटीलगायतका हस्पिटलहरूले रु दुई हजार १ सयसम्म रगतको शुल्क असुल्दै आइरहेका छन्। नेपाल रेडक्रस सोसाइटीबाट सञ्चालित ब्लड बैंकले रु पाँच सयमा रगत तथा रक्ततत्व वितरण गर्दै आइरहेका छन्। स्वयंसेवी रक्तदाताहरूबाट स्वैच्छिक रूपमा निःशुल्क लिइएको रगत तथा रक्ततत्वको व्यापार गर्ने होडबाजी चलेको छ। नियमनकारी सरकारी निकाय नेपाल रक्त ब्युरो यस सन्दर्भमा मौन छ।

बुटवलमा रगत तथा रक्ततत्व व्यवस्थापन

वि.सं. २०२७ श्रावण ७ गते नेपाल रेडक्रस सोसाइटी रूपन्देही जिल्ला शाखाको स्थापना भएको हो। नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्थापना पछि वि.सं.२०३४ सालमा बुटवल ब्लड बैंकको स्थापना भएको थियो। त्यसैगरी हस्पिटल युनिटको रूपमा वि.सं.२०५७ बाट युनिभर्सल मेडिकल कलेज, सिद्धार्थनगर भैरहवामा समेत ब्लड बैंक स्थापना भएको थियो। वि.सं.२०६८ मा विश्व स्वास्थ्य संगठनको सहयोगमा प्राप्त ब्लड कम्पोनेन्ट छुट्याउने मेसिनबाट बिरामीको सेवा पुऱ्याउँदै आएको छ। यस आर्थिक वर्षमा प्रदेश ५ सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालयबाट थप १ ब्लड कम्पोनेन्ट मेसिन प्राप्त भएको छ।

बुटवल तथा नजिकका क्षेत्रहरूमा रक्तदानको राम्रो अभियान चलेको छ। झण्डै तीन सयभन्दा धेरै संघसंस्थाले नियमित रक्तदान कार्यक्रम आयोजना गर्दै आइरहेका छन्। राजनैतिक दल, तिनका भातृ संगठन, व्यवसायिक संघसंस्था, गैर सरकारी संघसंस्था, बैंक तथा वित्तीय संघसंस्था, सहकारी संघसंस्था, धार्मिक संघसंस्था शैक्षिक संघसंस्था सबैले नियमित रक्तदान कार्यक्रम गर्दै आइरहेका छन्। चैत्र महिनाबाट कोरोना संक्रमण अर्थात कोभिड-१९ को कारणले गर्दा लकडाउन भएसंगै रगत संकलनमा समस्या आएको थियो। यसबाट बिरामीको उपचारमा समस्या उत्पन्न भएको थियो।

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा बुटवल ब्लड बैंकबाट १६ हजार नौं सय ८९ युनिट र सिद्धार्थनगर भैरहवाबाट पाँच हजार पाँच सय ३९ युनिट रगत संकलन गरिएको छ।

वितरणतर्फ बुटवल, भैरहवा, रूपन्देहीका अन्य क्षेत्र र चितवन, पाल्पा,नवलपरासीमा समेत गरी २७ हजार आठ सय ९४ युनिट रगत तथा रक्ततत्व वितरण भएको छ। लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालले सात हजार पाँच सय एक युनिट, गौतम बुद्ध सामुदायिक मुटु अस्पतालले ६ हजार तीन सय ३३ युनिट, सिद्धार्थ बाल तथा महिला अस्पताल(आम्दा) ले एक हजार तीन सय ५६ युनिट रगत तथा रक्ततत्व प्रयोग गरेका छन्। त्यसैगरी भैरहवामा रहेको युनिभर्सल मेडिकल कलेजले पनि वार्षिक ५/६ हजार रगत तथा रक्ततत्व खपत गरेको छ।

यस क्षेत्रमा रगत र रक्ततत्वको अत्याधिक मागलाई नेपाल रेडक्रस सोसाइटीबाट सञ्चालित ब्लड बैंकले व्यवस्थापन गर्न सकिराखेको छैन। अब बुटवलको जनघनत्व र स्वास्थ संस्थाहरूको वृद्धिसंगै रगत र रक्ततत्व व्यवस्थापन थप जटिल बन्दै गएको छ। हिजोको अञ्चल अस्पताल अब प्रादेशिक अस्पताल भएको छ, यस अस्पतालबाट सबै विशेषज्ञ सेवासहित नयाँ प्रविधि प्रयोग गरी बिरामीहरूको सफल उपचार भैराखेको छ। यस अस्पतालमा अब ब्लड बैंकको आवश्यक्ता छ। अब त्यस अस्पतालका बिरामीलाई आवश्यक रगत तथा रक्ततत्व वितरणको लागि अस्पतालले ब्लड बैंक स्थापना गर्नु अपरिहार्य रहेको छ।

गौतमबुद्ध सामुदायिक मुटु अस्पतालमा रगत तथा रक्ततत्वको धेरै खपत हुने गर्छ। खासगरी डायलाइसिस गर्नुपर्ने बिरामीहरूको लागि नियमित रगत तथा रक्ततत्वको सहज व्यवस्थापनको लागि अस्पताल आफैले ब्लड बैंक स्थापना गर्नु पर्दछ। धेरै बिरामीहरूले समयमा रगत नपाउँदा डायलासिस रोकिएको समस्या अहिले धेरै छ।

यसैगरी आम्दा अस्पतालले समेत आफ्ना बिरामीहरूको लागि आवश्यक रगत तथा रक्ततत्व व्यवस्थापनको लागि ब्लड बैंक स्थापना गर्नुपर्ने देखिन्छ। रूपन्देही जिल्लामा रक्तदान अभियानमा धेरै स्वयंसेवी रक्तदाताहरू सकृय छन्। स्वयंसेवी रक्तदाताहरूको अत्याधिक संख्या रहेको यस क्षेत्रले रगत नपाए बुटवल जानू भनेर बुटवलको गरीमा बढाउँदै बुटवललाई नयाँ चिनारी दिएका छन्। खासगरी वि.सं. २०६९ चैतमा नेपाल स्वयंसेवी रक्तदाता समाज रूपन्देहीको स्थापना भएपछि रगत व्यवस्थापनमा सहजता भएको छ। यस समाजले रूपन्देही क्षेत्रमा रहेका नियमित रक्तदाताहरूलाई संगठित गराउँदै आएको छ। प्रत्येक महिना नियमित रक्तदान,आवश्यकता अनुसार आकस्मिक रक्तदान, दुर्लभ रगत व्यवस्थापन, नयाँ रक्तदाता निर्माणको लागि Start 18 stars team गठन गरी रगत तथा रक्ततत्व अभाव हुन दिएको छैन। झन्डै पाँच सय आजीवन सदस्य र अन्य स्वयंसेवी रक्तदाताहरूबाट यस समाजले यस वर्ष तीन हजार पाँच सय युनिट रगत तथा रक्ततत्व ब्लड बैंकलाई हस्तान्तरण गरेको छ।

चुरे दोहन रोक्नु अहिलेको आवश्यकता

डा. राजेश अहिराज

नदी अतिक्रमण, जंगल फडानी, चुरे विनाश, गलत ठाउँमा तटबन्ध निर्माण जस्ता कामले मधेशमा बाढीलाई वर्षेनी उग्र बनाउँदै लगेको छ। बाढीको वेगलाई कसरी धिमा बनाउने, कस्ता छेकबार लगाउने ? चासो-चिन्ता यसमा केन्द्रित हुनुपर्छ। तर प्रदेश २ सरकारले अहिलेसम्म यस विषयमा चिन्तन गरेको छैन। यर्स्त स्थानीय सरकारहरूले पनि बाढी प्रतिरोधात्मक दिगो शक्ति आर्जनलाई आ-आफ्ना कार्यसूची बनाउन सकेको छैन। मधेशका प्रत्येक जिल्लाहरूमा प्राकृतिक प्रकोप व्यवस्थापन समिति छ, तर त्यहाँ आवश्यक तयारी र समन्वय छैन। अब तीन तहको सरकारको परिकल्पना कार्यान्वयनको चरणमा बाढीलगायतका विपत्बारे सबै तहले कार्यभार लिनु परेको छ।

बाढीको बिगारमा स्वयम् बाढीपीडित पनि जिम्मेवार छन्। नदीको बहाव क्षेत्रमा बसोबास गर्ने, बस्तीको लागि अनुपयुक्त क्षेत्रमा प्लटिङ्ग गरिएका जग्गा किनेर घर ठड्याउने, नदी, पोखरी, इनार मास्ने जस्ता कारणले पनि बाढीको जोखिम बढाएको छ। अब त्यस्ता जोखिम क्षेत्र पहिचान गरेर बस्तीको लागि निषेध गरिनुपर्छ। चुरे विनाशले बाढीलाई विनाशकारी बनाएकोमा शंका छैन। अब चुरेदेखि दशगजासम्मका बासिन्दा चुरे संरक्षणमा जुट्नुपर्छ। स्थानीय सरकारहरूले ठेकेदार, कर्मचारीतन्त्र र राजनीतिकर्मीबीचको भ्रष्टाचारी सिन्डिकेट सिध्याउन आफ्ना मतदाताहरूको सहयोग लिनुपर्छ।

बाढीसँग जोरी खोज्न सकिंदैन, त्यसलाई चिनेर त्यसैसँग बाँच्न सिक्नुपर्छ। बाढीलाई विनाश होइन, वरदानमा कसरी बदल्ने ? त्यो रणनीति आवश्यक छ अब। हाम्रा गाउँशहरको बसोबास, घर र विकासका संरचनाहरू बाढीलाई छेक्ने होइन निकास दिने खालको बनाउनुपर्छ।

बाढीलाई त्रासदीको रूपमा प्रचार गरेर राजनीति वा कमाउने धन्दा मात्र नगरेर यो आवधिक मनसुनी पानीको व्यवस्थापन, सदुपयोग र जीवन निर्वाहका तौरतरिकामा बदलाव ल्याउन सकियो भने बाढी स्वतः वरदान बन्न सक्छ।

नेपालको सम्पूर्ण भूभागको १७ प्रतिशत भाग मधेशले ओगटेकोछ। हरेक वर्ष वर्षात्को समयमा बाढीपहिरो र डुबानबाट सरदर दुई सय जनाको मृत्यु र दुई अर्ब बराबरको धनमालको नोक्सान हुने गरेको एक आँकडाले देखाएको छ। तर पनि यसको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि प्रभावकारी कार्ययोजना, समस्याको पहिचान र न्यूनीकरणका बारेमा खासै उपलब्धिमूलक काम भएको देखिँदैन।

वर्षभरि हुनेमध्ये ८० प्रतिशत वर्षा यही ३ महिनाभित्र हुने भएकाले यति बेला मधेशमा बाढीको जोखिम उच्च। यसरी वर्षेपिच्छे दोहोरिने मानवीय र भौतिक क्षति न्यूनीकरण गर्न सरकारले ल्याएको कार्ययोजना, यसको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि प्रभावकारी बन्न सकेका छैनन।

अविरल वर्षाका कारण उत्पन्न हुने प्राकृतिक विपत्लाई रोक्न सर्वप्रथम स्थानीय सरकारसँग अधिकतम साधन स्रोत हुन जरूरी छ। त्यही निकायमार्फत् नै जोखिम न्यूनीकरण एवं परिचालन गर्न सकेमा मात्र बाढी र पहिरोबाट हुने उच्च प्राकृतिक संकटबाट नेपाली जनताको जीउधनको सुरक्षा गर्न सकिन्छ। हरेक वर्ष बाढीपहिरो आउँदा चाहे सत्ता पक्ष होस् वा प्रतिपक्ष नै किन नहोस् दुवैले जनतासमक्ष यसको रोकथामका लागि प्रतिबद्धता जाहेर गर्ने गर्छन्। त्यसैले अब वर्षा सुरू भइसक्यो, यसबाट हुने हानी, नोक्सानी र क्षति कम गर्न हरेक नेतृत्वले गरेको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्नु नै पर्दछ।

मधेशमा बाढी आउनुको मुख्य कारण चुरे विनाश नै हो। चुरे विनाशका कारण जमिन कमजोर हुन्छ र त्यसले थोरै पानी परे पनि माटो-बालुवा बगाउँदै तराई मधेशमा लगेर थुपार्छ।

अर्को समस्या, जथाभावी रूपमा नदी उत्खनन् पनि हो। गिट्टी बालुवाका लागि नदीमा जथाभावी उत्खनन् गरेका कारण नदीको बहाव अनियन्त्रित हुने गरेको विज्ञहरू बताउँछन्। त्यसले गर्दा नदीले आफ्नो बाटो परिवर्तन गरी जथाभावी कटान गर्ने गरेको पाइन्छ।

विभिन्न सहायक नदीहरू अहिले पुरिँदै गइरहेको छ। मान्छेले नदी किनारहरू अतिक्रमण गर्दै नदीसमेत पुर्न थालेपछि नदीबाट बग्ने पानी बस्तीतिर पुग्न थालेको छ। गाउँबस्तीमा रहेका अधिकाँश साना खोला पुरिएका छन्। त्यसमा ठाउँमा कतै खेत बनाइएको छ, कतै बस्ती। त्यसैले पनि त्यस्ता स्थानमा बाढी तथा डुबानको समस्या बढ्ने गरेको पाइन्छ।

यसपाली नदी नियन्त्रणका लागि ६ अर्ब २० करोड रुपियाँ छुट्याइएको छ। यो बजेट संघीय सरकारको मात्र हो। प्रदेश र स्थानीय सरकारको बजेट छुट्टा छुट्टै हुन्छ। वर्षेनि यही हाराहारीमा बजेट विनियोजन हुँदै आए पनि अहिलेसम्म कुनै पनि नदी नियन्त्रणमा छैन। यो नदीले बस्ती तथा खेतबारीलाई अब क्षति गर्ने छैन भन्ने गरी कतै पनि भरपर्दो संरचना बनाउन सकिएको छैन।

ठोस काम नगर्ने, बर्सेनि एउटै काम, एउटै क्षेत्रमा गर्नका लागि बजेट छुट्याइरहने र कर्मचारीदेखि नेतासम्म मिलेर कमिशन लिने प्रवृत्ति देखिएको छ। नदी नियन्त्रण, बाढी रोकथामका नाममा संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहले कमाई खाने गरेको पाइन्छ। बाढी आउने बित्तिकै नेताहरूको दौड सुरु हुन्छ। कोही हेलिकप्टर त कोही गाडी त कोही के-के साधन प्रयोग गरेर बाढी प्रभावित क्षेत्रमा पुग्ने गरेका छन्। राहत दिएको फोटो खिचाएर प्रचार गर्ने चलन पनि सुरु भइसकेको छ।

उद्धार र राहतको नाममा स्थानीय तह तथा प्रदेशले करोडौं रुपियाँ खर्च गर्छन्। त्यो कसले पाउँछ, कसरी पाउँछ, त्यसको लेखा जोखा कसैसँग हुँदैन।

प्राकृतिक प्रकोप वर्षैपिच्छे आउने गर्छ। यो विषयमा प्रदेश र केन्द्र सरकारले हेक्का नराख्नु, पूर्व तयारी नगर्नु, संकटपछिको विपतलाई प्रभावकारी व्यवस्थापन नगर्नु नै ठूलो समस्या हो। समथल भू-भाग भएको मधेशमा केही दिनको वर्षाले नै डुबानको समस्या सिर्जना गरेको छ, यसको दीर्घकालीन समाधान के हो भन्ने कुरातर्फ सजगता नपनाउनु गम्भीर भूल हो। वनजंगल विनाश, चुरेको दोहन, जलवायूमा परिवर्तन बाढीको मुख्य कारण हो। चुरेको दोहन रोक्नु अहिलेको प्रमुख आवश्यक्ता हो। नदी नियन्त्रण, वृक्षरोपण, जग्गा प्लटिङमा कडाई, बसाई-सराईंमा नियन्त्रण, ढलको उचित व्यवस्थापन गर्न सकेमा बाढीबाट केही हदसम्म जोगिन सकिन्छ। (मधेश दर्पणबाट)

गरिबी...

आमाको राम्रो ठाउँमा उपचार गरेर निको पार्न सक्थ्यौं कि । तर, हामीसँग सोंच्न पनि पैसा छैन । त्यसैले बरु जति छिटो मृत्यु हुन्छ त्यती छिटो उहाँकै शरीरले सुख पाउने छ ।'-उनले भने ।

आफू दिल्लीबाट आउँदा आमासँगै बस्न पाउने रहर लिएर आएको भए पनि कोरोना लागेका कारण त्यो सम्भव नभएको उनले गुनासो पोखे । 'सञ्चो भएर घर आउँदा उहाँलाई क्यान्सरले गालीसकेको थियो । अब त्यही साथ पनि छुट्छ जस्तो लागिरहेछ ।' -उनले गला अवरुद्ध पारे । एकछिन बोल्न सकेनन् । केहीबेरको मौनतापछि थोरै आँखा उठाएर हामीतिर हेर्दै भने-'म आमासँग छुट्टीदैं छु । मलाई थाहा छ ।' रसाएका आँखा फेरि झारे । ओँठ भने हल्लीरहेको थियो ।

उनीसँग कुरा भएको केहीबेरमा हामी बुटवल फर्कियौं । त्यसको केहीबेरमा कृष्णको फोन आयो । हामीले उठायौं । 'आमाले भर्खर छाड्नुभयो । तपाईंहरु यहाँदेखि निस्केको केही बेरपछि यस्तो भयो ।' उताबाट आवाज आयो ।

सामुदायिक...

विद्यालयमा स्वच्छ पानी उपलब्ध होस् भन्ने उद्देश्यले नगरपालिकाले फिल्टर उपलब्ध गराएकोमा आफुहरू उत्साही भएको रामापुर माविका प्रधानाध्यापक कृष्ण पौडेलले बताए । महिनावारीको समयमा धेरै छात्राहरू विद्यालयमा अनुपस्थित हुने समस्या टरेको सैनामैना पर्रोहा परमेश्वर माविका प्रधानाध्यापक कृष्ण पौडेलले बताए ।

सबै विद्यालयलाई उपलब्ध गराउने उद्देश्यले रु २५ लाखको लागतमा १८ वटा उच्च प्रविधिको फिल्टर खरीद गरिएको नगरपालिकाले जनाएको छ । ७१ हजार प्याकेट सेनेटरी प्याड ३८ लाखमा र १८ वटा भेडिङ्ग मेसिन तीन लाख ६० हजारमा खरिद गरी सामुदायिक विद्यालयलाई उपलब्ध गराइएको सैनामैना नगरपालिकाको जिन्सी शाखाले जनाएको छ ।

'तरूणहरूको निरन्तर खबरदारी आवश्यक'

बुटवल । देशमा अस्थिरता र अराजकताको अवस्था आउन नदिन खबरदारी आवश्यक रहेको तरूण दलले जनाएको छ । जनताले झण्डै दुई तिहाई मत दिएर बनेको सरकारलाई खबरदारी गर्न तरूणहरू जाग्न आवश्यक भएको तरूण दलका नेताहरूले औंल्याएका छन् ।

नेपाल तरूण दल क्षेत्र नं. १ ले रूपन्देहीको ओमसतिया ५ मा आयोजना गरेको कार्यक्रमका सहभागीहरूले यस्तो बताएका हुन् ।

कार्यक्रमका प्रमुख अतिथी नेपाली कांग्रेसका युवा नेता तथा प्रदेश सभाका प्रत्यासी हरि न्यौपानेले नेपालको राजनीतिक परिर्वतनमा महत्वपूर्ण भूमिका खेलेका तरूणहरूलाई राज्यले सधै उपेक्षा गर्दै आएको बताए ।

तरूणहरू नै नेपाली राजनीतिमा लागेर जनताको सेवामा लागे मात्र देश विकास हुने उनको भनाइ छ । कम्युनिष्ट अतिवादबाट जनता फेरि आजित भएको न्यौपानेको आरोप छ ।

सो अवसरमा नेपाल तरूण दल क्षेत्र नं. १ रूपन्देहीको सभापति नवीनराज आचार्यले गलत क्रियाकलापको भण्डाफोर गर्दै तरूणहरू फेरि एक पटक जागरूक हुनु पर्ने बेला आएको बताए ।

सो अवसरमा तरूण नेता प्रकाश गैरे, क्षेत्रीय सचिव विनोद न्यौपानेलगायतले बोलेका थिए ।

पार्टी एकतासंगै फोरक लोकतान्त्रिकबाट समेत युवाहरूलाई समावेश गरी क्षेत्रीय समितिलाई पूर्णता दिइएको छ । जसमा फोरमबाट समायोजन भएका आशिष चौधरीलाई क्षेत्रीय उपाध्यक्षमा मनोनित गरिएको छ । त्यसैगरी समायोजन भएका सदस्यहरूमा मोहमद सजिम अखां, दीपक थापा, दिनमणि पंगेनी, पवन पौडेल, बलराम भण्डारी, प्रकाश खरेल, छवि खरेल, शरद पाण्डे, नरेश गुरूङ, झविन्द्र भण्डारी, लक्ष्मण लम्शाल, ईरफान अहमद रहेका छन् ।

Ko7fg gu/kflnsf
! g+j8f sfof{no bfvfSjf8L Ko7fg

rf/lsNnf kdfl0ft ;DalGw ;'rgf

प्यूठान नगरपालिका वडा नं. १ (साविक दाखाक्वाडी गाविस वडा नं. ८) वस्ने लिला राउतले यस कार्यालयमा दिनुभएको निवेदन अनुसार मालपोत कार्यालय प्यूठानमा स्रेस्ता दर्ता कायम रहेको निजको नाममा रहेको कित्ता नं. ५८२, ५८३ र ५८४ जग्गाको चारकिल्ला तपसिल बमोजिम रहेको व्यहोरा सिफारिस साथ अनुरोध छ ।

rf/lsNnf ljj/0f

पूर्व	: खोल्सा
पश्चिम	: कि.न. ५८२ आफ्नै जग्गा (कि.न. ५८३, ५८४) खोल्सा
उत्तर	: कि.न. ५८२ विष्णु बहादुर रावत (कि.न. ५८३, ५८४) आफ्नै जग्गा
दक्षिण	: आफ्नै जग्गा कि.न. ५८४-५८४ मोटरबाटो

Butwal Sub-Metropolitan City

Office of the Municipal Executive

Butwal, Rupandehi

5 No. Province, Nepal

Re-Invitation of Bid

Date of Publication: 2077/04/12 B.S.

1.0 Butwal Sub-Metropolitan City, Butwal, Rupandehi, invites bids from eligible and qualified bidders for the followings construction works.

S.N	Contract No.	Description of works	Estimate Amount (Without Vat and Contingencies) (NRs)	Bid Security Amount (NRs)	Bid Document Price (NRs)	Last date of Bid Submission and Time	Date of Bid Opening and Time
1.	71 /076/077/ SQ-Rebid	Installation of Internet and Intranet Services, Butwal Sub-Metropolitan City 1 to 19 Ward Office	13,76,560.00	40,000.00	1,000.00	2077/04/26 B.S Time upto 12.00hrs	2077/04/26 B.S Time upto 13.00 hrs

2.0 Information to deposit the cost of bidding document and bid bond in the bank:

Office Name	Butwal Sub-Metropolitan City, Butwal	
Shanchit Kosh Account No.	31200304010002	Rastriya Banijya Bank, Butwal
Office Code	801054801	
Deposit Account No.	31200303000002	

3.0 Bidders have to submit their bid electronically through e-procurement section of PPMO's website http://www.bolpatra.gov.np/egp (online) Only.

4.0 Any Condition so far not cover shall be as per Public Procurement Act 2063 (including all amendment), and Public Procurement Regulation 2064 (including all amendment). Any amendments in tender notice shall publish in e-procurement section of PPMO's website http://www.bolpatra.gov.np/egp and in Office notice board.

5.0 Butwal Sub-Metropolitan City, Butwal, Rupandehi reserves the right to accept or reject any bid, and to annul the process and reject all bids at any time prior to contract award.

Butwal Sub-Metropolitan City
Butwal, Rupandehi

---

gkfn ;/sf/
s[if eld Joj:yf tyf ;xsf/L dGqfno
eld Joj:yfkg tyf clen]v ljefu
dfnkf]t sfof{no
rGbf}6f

मिति : ०७७/४/११

hUuf wgL kdf0f kh{fdf jfj'sf]gfd, ;+zf]wg, gful/stf kdf0f kq g+sfod kmf]6f]o; }k|tlnkL ;DaGwdf xs jfnf gfddf hf/L !% lbg]; 'rgf

श्री सम्बन्धीत सरोकारका व्यक्तिहरु

उपरोक्त साविक प्यूठान जिल्ला पुजा गा.वि.स. वस्ने धर्मबहादुर के.सी. (हाल शिवराज नं.पा. ९ क.ब.बस्ने) ले आफ्नो नाममा दर्ता रहेको छो भगवानपुर ३ ग कित्ता नं. १११=०.१०.० को श्रेस्ता पुर्जामा नाम धर्मबहादुर खत्री क्षेत्री भएकाले नागरिकता अनुसार संशोधन साथै कित्ताको नाम नागरिकतामा लोक बहादुर भएको पुर्जामा भीमान सिंह भएकोले भीमान सिंह संशोधन गरी लोक बहादुर कायम गरी ना.प्र. कायम नभएको हुदाँ ना.प्र. नं. १६४०/०४१/११/२८ प्यूठान कायम गरी फोटो यसै समेत हुन मा गरेको ।

सो सम्बन्धमा माग दाबी सत्य नभएमा वा माग बमोजिम निजको नाम वा बुबाको नाम संशोधन नागरिकता प्रमाण पत्र कायम फोटो यसै हुदाँ कोहि कसैको हकदैया असर पर्ने भएमा वा मागदावी बमोजिम संशोधन हुदाँ अरुको हकमा असर पर्ने भएमा वा निजको बाबु भीमान सिंह ,लोक बहादुर एउटै व्यक्ति नभएमा वा माग दावी असत्य भएमा भएमा म्याद १५ दिन भित्र यस कार्यालयमा सप्रमाण दावी गर्नु हुन सम्बन्धित सरोकारवालाका नाममा यो सुचना प्रकाशित गरिएको छ ।

हामी बोलेर मात्र होइन पुर्‍याएर छाड्छौं ।

तपाईको अत्यन्तै जरूरी चिठी एवं पार्सलहरू नेपाललगायत भारत र विश्वका प्रमुख शहरहरूमा पठाउनु परेमा हामीलाई सम्झनुहोस् ।

सुपर काइनेटिक कुरियर्स सर्भिस

अमरपथ सेन्चुरी बैंक भएको भवनको तल्लो तलामा (गल्ला मण्डी लाईन)
फोनः ०७१-५४२५७१

आकर्षक डिजाइन तथा छपाई

सबै किसिमका रङ्गिन तथा सादा डिजाइनका साथै सम्पूर्ण छपाईको लागि सधै हामीलाई सम्झनुहोस् ।

सम्पर्क

आइडिया डिजाइनर्स/अफसेट प्रेस
बुटवल-७, पुरानो बसपार्क
(सब्जीमण्डी पछाडि)
यातायात मजदुर संघको भवनमा
फोनः-०७१- ५५०२९३
मो. ९८५७०३५३८०, ९८४७१२३९५७
E-mail: ideapressbtl@gmail.com

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्मः
वि.सं. २००६/०६/२६

स्वर्गारोहणः
वि.सं. २०७७/०३/३१

स्व. गोपाल प्रसाद श्रेष्ठ

यस संस्थाका निर्देशक श्री राकेश श्रेष्ठ ज्युको पुजनीय पिता **गोपाल प्रसाद श्रेष्ठ ज्यु** को स्वर्गारोहण भएको १३औं दिनको पुण्य तिथिमा दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै भावपूर्ण श्रद्धांजली अर्पण गर्दछौं, साथै यस दुःखद घडीमा शोक सन्तप्त परिवार प्रति हार्दिक समवेदना ब्यक्त गर्दछौं ।

एक्सेस एजुकेशन नेटवर्क परिवार

Bhumikasthan Municipality

Office of Municipal Executive

Nuwakot, Arghakhanchi

Invaitation for Bids

Date of publication: 27-07-2020 (2077-04-12)

1. A complete set of Bidding Documents may be purchased from the office **Bhumikasthan Municipality, Nuwakot, Arghakhanchi** by eligible Bidders on the submission of a written application, along with the copy of company/firm registration certificate, and upon payment of a non-refundable fee for tender documents as mentioned in the following table. Or

   Bidder who chooses to submit their bid electronically may purchase the hard copy of the bidding documents as mentioned above or may download the bidding documents for e-submission from PPMO's Web Site www.bolpatra.gov.np./egp,. Bidders, submitting their bid electronically, should deposit the cost (as specified above) of bidding document in the Project's Rajaswa (revenue) account as specified below and the scanned copy (pdf format) of the Bank deposit voucher should be uploaded by the bidder at the time of electronic submission of the bids.

   Information to deposit the cost in the Bank:,
   Name of the Bank: Century Bank, Nuwakot, Arghakhanchi
   Name of Office: Bhumikasthan Municipality
   Rajaswa (Internal revenue) Account no. : 0900000013GE Office Account no. 0900000004GE (Dharauti)

2. Pre-bid meeting shall be held at **Bhumikasthan Municipality, office of the Municipal Executive, Nuwakot, Arghakhanchi** at **1:00 pm** on **16-08-2020 (2077-04-32) - except Tender no 02/BMA/W/B/2077/078**

3. Sealed or electronic bids must be submitted to the office **Bhumikasthan Municipality, Nuwakot, Arghakhanchi** by hand/courier or through PPMO website www.bolpatra.gov.np/egp.. Bids received after this deadline will be rejected.

4. Bidders other details are as given below:

Tender No.	Name of Project	Bid Price	Estimate cost (with Vat)/ Bundle	Bid Security Amount In NRs	Bid security valid period	last date of Bid purchase	last date of Bid submitted	Bid Open
01/BMA/W/B/ 2077/078	Ward Building Construction works ward no.10	NRs. 3000.00 (Not Refundable)	**33,18,380.80**	NRs. 83,000	120 Days	**25-08-2020 (2077 -05-09)**	**26-08-2020 (2077 -05-10)** 12:00 noon	**26-08-2020 (2077 -05-10)** 1:00 PM
02/BMA/W/B/ 2077/078	Khilji Health post Builidng Remaining works	NRs. 1000.00 (Not Refundable)	**19,99,950.86**	NRs. 50,000	**75**	**10-08-2020 (2077 -04-26)**	**11-08-2020 (2077 -04-27)** 12:00 noon	**11-08-2020 (2077 -04-27)** 1:00 PM
03/BMA/W/B/ 2077/078	Pokhedanda Community Building Construction works	NRs. 3000.00 (Not Refundable)	22,99,964.58	NRs. 57,500	120 Days	**25-08-2020 (2077 -05-09)**	**26-08-2020 (2077 -05-10)** 12:00 noon	**26-08-2020 (2077 -05-10)** 1:00 PM
04/BMA/G/ CGI/2077/078	Supply and Delivery of CGI Sheet for Pro poor	NRs. 3000.00 (Not Refundable)	815 Bundle	NRs. 2,50,000				

5. The Employer reserves the right to accept or reject, wholly or partly any or all the bids without assigning any reason, whatsoever.
6. Other details are available on the **E-Procurement Section** of PPMO Web Site www.bolpatra.gov.np /egp and Bhumikasthan municipality Office web site: .
7. In Case of Tender no **02/BMA/W/B/2077/078 Bidders submit their bids manually not electronically.**

ट्वाइलेट सफा गराउनुहोस्

तपाईको सहर बुटवल तथा लुम्बिनी अंचलमा आधुनिक जापानीय मेशिनद्वारा सेफ्टी टंकी ट्वाइलेटको रिङ्ग भरिएमा १० मिनेटमा नै सफा गरिनेछ ।

- ट्वाइलेट, वाथरुम, किचन र नाली जाम भएमा हामीलाई सम्झनुहोस् ।
- लोडसेडिङ्ग भएको बेलामा पनि अत्याधुनिक भ्याकुमद्वारा १० मिनेटमै सफ्टी टंकीको रिङ खाली गरिने छ ।

सुपथ मूल्यमा काम गर्ने र गराउन हामीलाई एक चोटी सेवा गर्ने मौका दिनुहोस

सम्पर्कः
सीताराम सफा सेनेटरी
भैरहवा
९८६९७८९२७५,९८००७६०६२२

Authorize Distributer of Startup

stArtups DELL coolpad

- CCTV Camera
- SensorDoor/ Attandance Machine.
- Auotamic Sliding gate.
- Magnetic Door lock
- Fire extinguisher
- EPBX/PABX
- Laptops/Desktop/Projectas
- Smart phone
- Repair and Maintance

Milanchowk, Butwal
Ph:540305 Mob:9857037313 ,9802620363

ट्वाइलेट सफा गराउनुहोस्

सेफ्टी ट्याङ्की, भरिएर, शिरनाली जाम भएर समस्या परेको छ ?
हामी तपाईंको समस्या तुरून्त ५ मिनेटमै हल गरी दिनेछौं ।
क्षेत्रः लुम्बिनी, भैरहवा, परासी, बुटवल मर्चवार

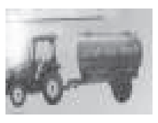

प्रो. रामशाह शाहानी
विशाल सेनेटरी
बर्मेलीटोल, भैरहवा
मो.9847324755,9804406297

ट्वाइलेट सफा गराउनु परेमा

सेफ्टी ट्यांकी रिङ्ग भरिएमा सिट नाली, जाम भएर समस्या परेको छ । हामी तपाईको समस्या **५ मिनेट** मै हल गरिदिनेछौं । **हाम्रा विशेषताहरू**ः सबैभन्दा बढी क्षमता पावरफूल रोटर भ्याकुम पम्प, बिजुली आवश्यक नपर्ने, अत्याधुनिक प्रविधि, पश्चिमाञ्चल भरी वा जुनसुकै स्थानमा पनि सेवा दिन सकिने ।

गगन सेनेटरी
बुटवल-१० सुखानगर, रूपन्देही
फोन नं ,९८१५४४७६४८,९८०४४१३२८७, ९८६७०२१६१४

एकैदिन तीन जनाद्वारा आत्महत्या

बुटवल। रुपन्देहीमा एकै दिन तीन जनाले आत्महत्या गरेका छन्। प्रदेश ५ प्रहरी कार्यालय तुलसीपुरका अनुसार बुटवल-४ राममन्दिरलाइन, तिलोत्तमा-३, सिद्धार्थ नगरनगरपालिका-८ मा एकै दिन तीन जनाले आत्महत्या गरेका हुन्।

बुटवलमा २७ वर्षीय पुरुषले आत्महत्या गरेका हुन्। आत्महत्या गर्ने क्रममा बाबुले देखेपछि अस्पताल लगिएको थियो। उपचारकै क्रममा उनको ज्यान गएको हो।

यस्तै तिलोत्तमा नगरपालिका ३ मा छोराको ससुरालीमा लामो समयदेखि उपचारका लागि बस्दै आएका कपिलवस्तु वाणगंगाकी ५२ वर्षीया महिलाले आत्महत्या गरेकी छिन्।

यस्तै गरी सिद्धार्थनगर नगरपालिका ८ कान्छीबजार बस्ने ५५ वर्षीया महिलाले आत्महत्या गरेको प्रहरीले बताएको छ। पछिल्लो समयमा आत्महत्याका घटना बढ्दै गएको प्रदेश ५ प्रहरी प्रवक्ता राजकुमार बैदवारले जानकारी दिए। उनका अनुसार धेरैजसो घटनाहरु मानसिक तनाबका कारण भएका छन्।

पछिल्लो समय आत्महत्याको दर बढ्दै गएको छ। लामो समयको कोभिड-१९ (कोरोना भाइरस) को महामारीसँगै भएको 'लकडाउन' ले परेको मानसिक विचलनको कारण मानिसले बढी आत्महत्या गरेको देखिन्छ।

प्रदेश ५ मा लकडाउन (चैत ११) सुरु भएदेखि जेठ मसान्तसम्म तीन सय १३ जनाले आत्महत्या गरेका छन्। असारमा भएका आत्महत्याले यो संख्या अझै बढेर जान्छ। प्रदेश ५ प्रहरी कार्यालय, दाङका अनुसार चैतमा ६९, बैशाखमा एक सय १७, र जेठमा एक सय २७ वटा आत्महत्याका घटना भएका छन्।

प्रदेश ५ प्रहरी कार्यालय, दाङका प्रवक्ता तथा प्रहरी उपरीक्षक राजकुमार बैदवारले पारिवारिक कलह, गरिबी र मनोसामाजिक समस्याले मानिसहरू आत्महत्या गरेको देखिने बताए। बैदवारले भने- 'आत्महत्या गर्नेमा बढी युवा छन्। उनीहरु १६ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका छन्।'

तीन महिनामा १६ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका ९१ जना युवाले आफ्नो ज्यान आफै लिएका छन्। १६ वर्ष मुनिका २६ जना, २६ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका ८९ जना, ३६ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका ५२ जना, ४६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका २८ जना र उमेर नखुलेको एक जना छन्।

दुर्घटनामा दुई जनाको मृत्यु, चार जना घाइते

बुटवल। रूपन्देहीको सैनामैनामा आइतबार भएको दुर्घटनामा दुई जनाको मृत्यु भएको छ भने चार जना घाइते भएका छन्।

रूपन्देही सैनामैना न.पा. वडा नं. १ वनकट्टामा पूर्व पश्चिम महेन्द्र राजमार्गमा पूर्वबाट पश्चिम जाँदै गरेको लु १ ख ४७९५ नं. को ट्रक र पश्चिमबाट पूर्व आउँदै गरेको लु.२ च २०२१ नं. को पिक अप जीप एकआपसमा ठोक्किँदा ६ जना घाइते भएकोमा उपचारको क्रममा दुई जनाको मृत्यु भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय रूपन्देहीले जनाएको छ।

दुर्घटनामा गम्भीर घाइते पिकअप चालक प्यूठान स्वर्गद्वारी न.पा. वडा नं. ६ का २३ वर्षीय तेजेन्द्र बुढामगरको उपचारको क्रममा आइतबार दिउँसो सिटी अस्पताल बुटवलमा मृत्यु भएको हो। टाउकोमा चोट लागी गम्भीर घाइते उनलाई लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालले रिफर गरेको थियो।

दुर्घटनामा घाइते प्यूठान स्वर्गद्वारी न.पा. वडा नं.५ का ४० वर्षीय होमबहादुर घर्तीमगरको पनि लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो।

घाइते हुनेहरूमा प्यूठान स्वर्गद्वारी न.पा.वडा नं.५ का ३६ वर्षीय खेमराज परियार, सोही ठाउँका २५ वर्षीय यमराज घर्तीमगर, दाङ राप्ती गा.पा.वडा नं. १ का ५७ वर्षीय जोखबहादुर घर्तीमगर, सोही ठाउँका ३५ वर्षीया चनी घर्तीमगर रहेका छन्।

घाइतेहरूलाई उपचारको लागि ईप्रका रन्यौराको प्रहरी टोलीले लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल बुटवल ल्याएको प्रहरीले जनाएको छ।

लुम्बिनी र बुद्धिजमलाई प्राथमिकतामा राख्न सुझाव

बुटवल। लुम्बिनी र बुद्धिजमलाई छिमेकी देश चीनसंगको सम्बन्धको प्राथमिकतामा राख्न सरोकारवालाले सरकारलाई सुझाएका छन्।

करिब डेढ अर्ब जनसंख्या भएको चीनमा बौद्धमार्गीको बाहुल्यता भएकाले उनीहरूलाई नेपालमा आकर्षित गरी पर्यटनबाट लाभ लिन लुम्बिनी र बुद्धिजमलाई दुई देशको सम्बन्धको पहिलो प्राथमिकतामा राख्न सरोकारवालाले सुझाएका हुन्।

नेपाल-चीन दौत्य सम्बन्ध स्थापनाको ६५ औं वर्षगाँठको पूर्वसन्ध्यामा नेपाल-चीन मैत्री समाज लुम्बिनीले लुम्बिनीमा आयोजना गरेको अन्तर्क्रियामा लुम्बिनी विकास कोषका उपाध्यक्ष भिक्षु अवधेश त्रिपाठीले लुम्बिनी र बुद्धिजमलाई दुई देशको सम्बन्धको प्राथमिकतामा राख्न सके नेपालले लाभ लिन सक्ने बताए। कुनै पनि मुलुकले आर्थिक विकासमा फड्को मार्न उक्त मुलुकले तय गर्ने कुटनीतिक सम्बन्धका प्राथमिकताले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने भन्दै त्रिपाठीले नेपालले चीनसंग अन्य विषयभन्दा लुम्बिनी र बुद्धिजमलाई पहिलो प्राथमिकतामा राख्दा चीन सरकार र चिनियाँ जनताको ध्यान नेपालतिर आकर्षित गर्न सकिने बताए।

'चीन र भारतसंगको नेपालको अहिलेको कुटनीतिक सम्बन्ध व्यवसाय-बिजनेसमा आधारित हो,'-त्रिपाठीले भने-'अब नेपाल सरकारले चीनसंगको सम्बन्धको मुख्य आधार लुम्बिनी र बुद्धिजमलाई बनाउनुपर्छ तब मात्र नेपालले चीनबाट प्रशस्त लाभ लिन सक्छ।'

चीनबाट आर्थिक सहायताभन्दा विज्ञान र प्रविधि नेपाल भित्र्याउन जोड दिनुपर्ने पनि उनले सरकारलाई सुझाए। प्रदेशसभा सांसद फखरूद्धिन खानले लुम्बिनी र बुद्धिजमप्रति चिनियाँहरूको अगाध आस्था भए पनि नेपालले त्यसलाई मार्केटिङ गर्न नसक्दा चिनियाँहरू लुम्बिनी र नेपाल भ्रमणमा निकै कम संख्यामा आउने गरेको औंल्याए। जनकपुरलाई भारतसंग जोडेर पर्यटन विकास गर्न खोजिए जस्तै लुम्बिनीलाई चीनसंग जोड्नुपर्नेमा सांसद खानले सुझाए।

पूर्व सांसद नेत्र पन्थीले चीनले असल छिमेकीको रूपमा नेपाललाई धेरै क्षेत्रमा सहयोग गरेपनि नेपालले फाइदा लिन नसकेको औंल्याए।

लुम्बिनी बौद्ध विश्व विद्यालयका रजिष्ट्रार तिलक आचार्यले बुद्धिजमका माध्यमबाट नै नेपालले चीनबाट पर्यटक, लगानी र प्रविधि भित्राउन सक्ने औंल्याए।

प्राध्यापक डा. गितु गिरीले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै चीनले पञ्चशीलको आधारमा नेपाललाई विना कुनै हस्तक्षेप र स्वार्थ थुप्रै क्षेत्रमा सहयोग गर्दै आएको बताए। प्राध्यापक रामलाल श्रेष्ठले चीनसंग नेपालको १५ सय वर्षदेखि ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक र आर्थिक सम्बन्ध रहिआएको र दौत्य सम्बन्धको ६५ वर्ष पूरा गर्दा समेत सम्बन्धमा तिक्तता नआएको बताए। कुनै विषयमा विवाद आएपनि चीनले उदारतापूर्वक नेपालको राष्ट्रियता र सार्वभौमिकताको सम्मान गरेको श्रेष्ठले औंल्याए।

नेपाल-चीन मैत्री समाज लुम्बिनीका अध्यक्ष नारायणप्रसाद सापकोटाले चीनले आफ्ना छिमेकी देशहरूसंग शान्ति, स्थायित्व, सहअस्तित्व, सहयोग, परस्पर निर्भरता र भातृत्वको सम्बन्ध व्यवहारमा पुष्टी गरेको बताए। उनले चीनले हङकङका सम्बन्धमा लिएको नीतिप्रति नेपाली नागरिकको ऐक्यबद्धता रहेको र बाह्य हस्तक्षेपको विरोध हुने बताए।

समाजका महासचिव मनिष जोशीले चीनसंग जनस्तरमा सम्बन्ध विस्तारका लागि १८ वर्षदेखि मैत्री समाजले विभिन्न कार्यक्रम गरिरहेको बताए। कार्यक्रममा समाजका उपाध्यक्ष गोबिन्द रेग्मीले स्वागत गरेका थिए भने निबन्ध प्रतियोगिताका निर्णायक संयोजक प्राध्यापक डिल्लीराज भट्टराईले प्रतियोगिताको नतिजा घोषणा गरेका थिए। नेपाल-चीन दौत्य सम्बन्धको अवसर पारेर समाजले नेपालको विकासमा चीनको भूमिका विषयक माविस्तरीय निबन्ध लेखन प्रतियोगिता, कोभिड-१९ को कारण मृत्यु भएका विश्वभरका नागरिकको मृत आत्माको चीर शान्ति र बिरामीको स्वास्थ्य लाभको कामनासहित मायादेवी मन्दिर परिसरमा एक घण्टा प्रार्थना र लुम्बिनीस्थित एसिएन राजमार्गमा वृक्षारोपण समेत गरेको छ। प्रार्थना कार्यक्रममा अखिल नेपाल भिक्षु महासंघका अध्यक्ष भिक्षु मैत्रैयले सहजीकरण गरेका थिए।

मन्त्री चौधरी र पौडेल बाढी प्रभावित क्षेत्रको अनुगमनमा

परासी। प्रदेश नं. ५ का मन्त्रीहरूले बाढी प्रभावित क्षेत्रहरूको निरीक्षण गरेका छन्। प्रदेश नं. ५ सरकारका प्रवक्ता तथा भौतिक विकास पूर्वाधार मन्त्री बैजनाथ चौधरी र भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्री आरती पौडेलले नवलपरासी जिल्लाको पाल्हिनन्दन र सरावल गाउँपालिकाको बाढी डुबान क्षेत्रको स्थलगत निरीक्षण गरेका हुन्।

स्थलगत निरीक्षण क्रममा स्थानीय किसानहरूसंग कुरा गर्दै भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्री आरती पौडेलले बाढी डुबानको समस्या समाधानका लागि प्रदेश सरकारले दिर्घकालिन योजनाहरू बनाउँदै जाने बताइन। उनले तत्काल किसानहरूको राहतका लागि सो क्षेत्रका किसानहरूको विवरण संकलन गरेर गहुँ तथा मसुरो उत्पादनका लागि कृषि अनुदानमार्फत राहत दिने बताइन। उनले तत्काल सो क्षेत्रलाई कृषि सुपर जोनका रूपमा विकास गर्ने समेत प्रतिबद्धता व्यक्त गरेकी थिइन।

त्यसैगरी स्थलगत अनुगमनका क्रममा प्रदेश नं. ५ सरकारका प्रवक्ता तथा भौतिक विकास पूर्वाधार मन्त्री बैजनाथ चौधरीले पाल्हिनन्दन र सरावल गाउँपालिकाको बाढी डुबान क्षेत्रको समस्या समाधानका लागि झरही खोलाको पानीलाई सुगौलीबाट अमानीगञ्जतर्फ लैजाने र धनेवाखोलाको सिल सफागर्ने कार्यतर्फ प्रदेश सरकारले आफ्नो ध्यान केन्द्रित गरेको जानकारी दिए। चौधरीले यस क्षेत्रमा डुबान पस्न नदिनको लागि र दीर्घकालीन समस्या समाधानको लागि प्रयासरत रहेकाले यसको समस्या सामाधान छिट्टै हुने बताए।

पाल्हिनन्दन गाउँपालिका वडा नं. १ को शंकरपुरलगायतका क्षेत्र र सरावल गाउँपालिका वडा नं. ५, ६ र ७ को खडौना, मधौलिया, नौडिहवा क्षेत्रका स्थानीय बासिन्दाहरू डुबानको समस्यामा परेका छन्। त्यसैगरी किसानहरूले लगाएको हजारौं बिघा खेतीयोग्य जमिन डुबानमा परेको छ। डुबानका कारण स्थानीय किसानहरूले लगाएको हजारौं बिघा धानखेतीमा क्षति पुगेको छ। पाल्हिनन्दन गाउँपालिका र सरावल गाउँपालिकाको बाढी डुबानक्षेत्रको स्थलगत अनुगमन कार्यक्रममा प्रदेश नं.५ सरकारका प्रवक्ता तथा भौतिक विकास पूर्वाधार मन्त्री बैजनाथ चौधरी, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्री आरती पौडेल, प्रदेशसभा सदस्य दीपेन्द्रकुमार अधिकारी, बैजनाथ जयसवाल, पाल्हीनन्दन गाउँपालिकाका अध्यक्ष दीपक कुमार गुप्ता, सरावल गाउँपालिका अध्यक्ष राधेश्याम चौधरी, सुनवल नगरपालिकाका नगर उपप्रमुख दधिराम अर्याल, प्रमुख जिल्ला अधिकारी सागरमणि पाठक, जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी उपरीक्षक अजय केसीलगायत सरोकारवाला निकायका जिम्मेवार पदाधिकारी, पत्रकारको सहभागिता रहेको थियो।

रक्तदान कार्यक्रम सम्पन्न

बुटवल। एक्सपर्ट फाउण्डेशन रूपन्देही शाखाको आयोजनामा रक्तदान कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ। कोभिड-१९ का कारण हुन सक्ने रगतको अभावलाई पूर्ति गर्ने उद्देश्यले फाउण्डेशनले रक्तदान कार्यक्रमको आयोजना गरेको हो।

रक्तसञ्चार केन्द्र बुटवल र लायन्स मणिग्रामको सहकार्यमा भएको रक्तदान कार्यक्रममा ५१ युनिट रगत संकलन भएको एक्सपर्ट फाउण्डेशन नेपालका अध्यक्ष रोशन कंडेलले जानकारी दिए। फाउण्डेशनले नेपालका आफ्ना २१ शाखाहरूबाट स्थानीय रक्तसञ्चार केन्द्रको समन्वयमा रक्तदान गर्ने कार्यक्रमअनुसार बुटवलमा पनि रक्तदान कार्यक्रमको आयोजना गरिएको उनले बताए। फाउण्डेशनले यस अघि नेपालभर विभिन्न शिक्षा, स्वास्थ्य, खेलकुदका क्षेत्रमा विभिन्न कार्यहरू गर्दै आएको छ। फाउण्डेशनले भूकम्पको समयमा सिन्धुपाल्चोकको चेलाङ माध्यमिक विद्यालयमा १० लाख बराबरको भवन निर्माण, नुवाकोटमा सात लाख ५० हजार राहत वितरण गरेको थियो। त्यस्तै गरिब तथा जेहेन्दार विद्यार्थीहरूका लागि गोरखामा एक लाख, महावीर पुनलाई एक लाख, क्रिकेट विकासका लागि एक लाख ५० हजार, बाढी पीडितलाई पाँच लाख ७५ हजार सहयोग गरेको थियो। त्यस्तै एक्सपर्टले कोरोनाका कारण अप्ठ्यारोमा परेका विद्यार्थीहरूलाई दुई लाख ३२ हजार अष्ट्रेलियन डलर अर्थात एक करोड ८५ लाख बराबरको खाद्यान्न वितरण गरेको थियो।

नदीले बगाउँदा एक जनाको मृत्यु

पाल्पा। पाल्पामा नदीले बगाउँदा एक पुरूषको मृत्यु भएको छ। माथागढी-२, बदबारीमा आइतबार दिउँसो तिनाउ खोलाले बगाउँदा चिदीपानी १ का ५३ वर्षका हर्कबहादुर सारूको मृत्यु भएको हो। माडीफाँटको तिनाउ नदीको बाँधमा अड्किएर मृत अवस्थामा सारूको शव भेटिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी नायव उपरीक्षक मदन गिरीले जानकारी दिए। बिहान ११ बजे माउन्ट भ्याली बोर्डिङ्ग स्कूलमा नातिनी लिन हिंडेका सारू लडेर नदीमा खस्न पुगेको र नदीले बगाएर लगेको हुन सक्ने प्रहरीको अनुमान रहेको छ।

सारू लडेको स्थानदेखि तीन सय मिटर तल नदीको बाँधमा मृत अवस्थामा भेटिएका हुन्। घटनाबारे थप अनुसन्धान भइरहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय पाल्पाले जनाएको छ।

बोइलर कुखुरा बरामद

बुटवल। भारतबाट नेपालतर्फ ल्याउँदै गरेको एक सय ६० वटा अवैध बोइलर कुखुरा रूपन्देही रोहिणी गा.पा.३ बैकुण्ठपुरबाट ईलाका प्रहरी कार्यालय धकधईको प्रहरी टोलीले बरामद गरेको छ।

लु.८ प ४८७०, लु.६ प ८५२३, लु.१८ प १४०३ नम्बरको मोटरसाइकलहरूमा रूपन्देही देवदह न.पा.१ का आसिफ अलि, सोही ठाउँ बस्ने विजय केवटले भारतबाट नेपालतर्फ ल्याउँदै गरेको बोइलर कुखुरा प्रहरीले बरामद गरेको हो। बरामद कुखुराको मूल्य ७५ हजार रहेको प्रहरीले जनाएको छ।

तीन वटा मोटरसाइकलसहित प्रहरीले दुई जनालाई पक्राउ गरेको हो। बरामद कुखुरा पशु क्वारेन्टाइन बेलहिया पठाइएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय रूपन्देहीले जनाएको छ।

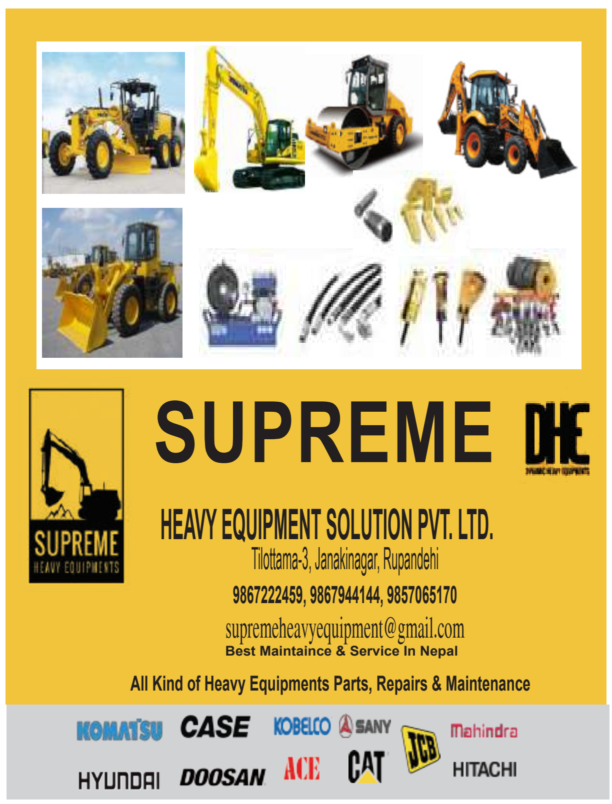

CTEVT बाट सम्बन्धन प्राप्त
हजारौं हजार विद्यार्थीहरुको उज्जवल भविष्य निर्माण गर्न सफल
बुटवल टेक्निकल कलेज
CTEVT/NSTB को रेगुलर Exam Centre/Home Center रहेको कलेज
बुटवल-३, गोलपार्क (बहुमुखी क्याम्पसको ठीक अगाडि) मो. ९८५७०२६२९१, ९८२१४३५०५७, ९८५७०३१८५४
मात्र एउटा कोर्ष जसले तपाईको अध्ययन पछाडि जागिर खाने सपना पार्ने छ साकार।
SEE मा जुनसुकै Grade आएका विद्यार्थीहरू पनि भर्ना हुन पाईने 100% व्यद ग्यारेण्टी सहित निम्न कोर्षहरूमा भर्ना खुल्यो।
हाम्रा कोर्षहरू :
CTEVT Level-1,2,3 Skill Test Exam Preparation Course)
लामो अवधिको कोर्षहरू : CTEVT Level-1,2,3 Skill Test Exam Preparation Course)
१. दुई वर्षे इलेक्ट्रिकल ओभरसियर कोर्ष सो सरह C.T.E.V.T. Level-3
C.T.E.V.T. को Level-3 पास गरेपछि लोक सेवा आयोगबाट खुलाईने नेपाल विद्युत प्राधिकरणको समुह ईलेक्ट्रिकल को तह-३, तह-४ र तह-५ अथवा सुब्बा सरह सरकारी जागिरको लागि आवेदन फर्म भर्न पाईनेछ।
२. पन्ध महिने सिभिल ओभरसियर कोर्ष सो सरह Professional Mason C.T.E.V.T. LEVEL-2
C.T.E.V.T. को Level-3 पास गरेपछि लोक सेवा आयोगबाट खुलाईने समुह सिभिलको तह-३ र तह-४ अथवा खरदार सरह सरकारी जागिरको लागि आवेदन फर्म भर्न पाईनेछ।
३. दुई वर्षे मेकानिलक ओभरसियर कोर्ष सो सरह C.T.E.V.T LEVEL-3
C.T.E.V.T. को Level-3 पास गरेपछि लोक सेवा आयोगबाट खुलाईने नेपाल विद्युत प्राधिकरणको समुह मेकानिकल को तह-३, तह-४ र तह-५ अथवा सुब्बा सरह सरकारी जागिरको लागि आवेदन फर्म भर्न पाईनेछ।
CTEVT LEvel-3 मा समावेश गरिने कोर्षहरू:
१. ३ महिना - Professional Building Wiring
२. ३ महिने - औद्योगिक वाईरिङ्ग
३. ३ महिने - AC/Freez Repairing Course.
४. २ महिने - Motor RE-Winding Course
५. २ महिने - Mobile Repairing Course (H/S)
६. २ महिने - Plumbing Course
७. २ महिने - इलेक्ट्रोनिक्स कोर्ष
८. २ महिने - Computer Coures
९. २ महिने - माइक्रोहाईड्रो कोर्ष
१०. २ महिने - PLC कोर्ष
११. १ महिने - Auto CAD कोर्ष

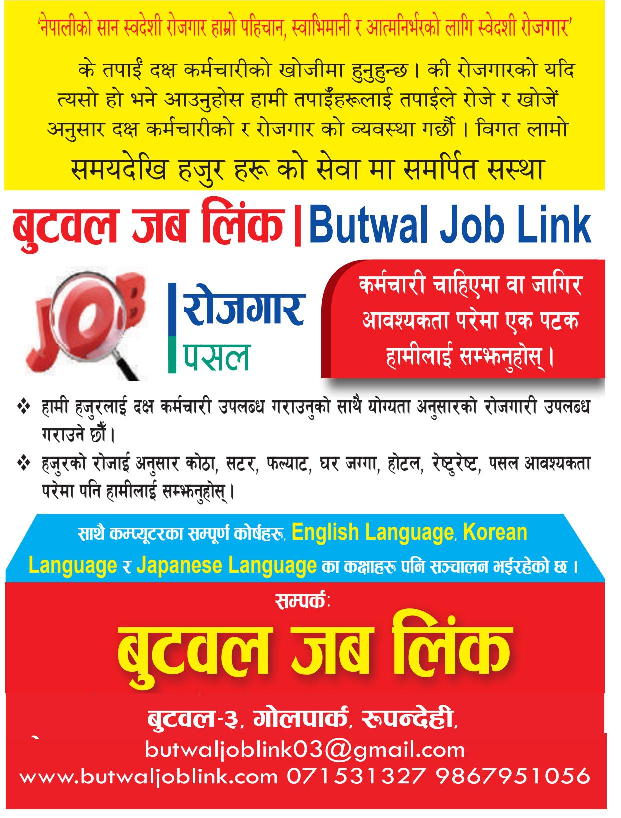

सिद्धार्थ पब्लिकेशन (प्रा.) लि. द्वारा प्रकाशित दैनिक लुम्बिनीको लागि अध्यक्ष: मोहन चापागाईं, सल्लाहकार: एम. बि. विश्वकर्मा, निर्देशक: ऋषि ज्ञवाली, सम्पादक: यानेन्द्र जी. सी.
प्रधान कार्यालय: बुटवल-११, माझगाउँ, रूपन्देही, प्रदेश नं. ५, नेपाल, फोन : ०७१-५४०६४०, ५४७६४० इमेल: dailylumbini@gmail.com(Advt), lumbininews@gmail.com (News) मुख्य शाखा कार्यालय भैरहवा, फोन: ०७१-५२२२६७ वेवसाइड: www. dainiklumbini.com